

Таким чином доцільним є застосуванням даних підрозділів у мирний час, у випадку різних змін обстановки, загострення військово-політичної обстановки та у випадку введення воєнного стану. Сучасна прикордонна комендатура швидкого реагування (оперативно-бойова прикордонна комендатура) володіє високими бойовими можливостями, самостійністю, здатністю виконувати різні завдання у різних умовах, на головних або другорядних напрямках, у складі прикордонного загону та самостійно [4, 5]. Це в свою чергу обумовлює необхідність визначення основних форм оперативно-бойової діяльності прикордонних підрозділів швидкого реагування.

Список бібліографічних посилань

1. Ананьїн О. В. Оперативно-військові відділи державної прикордонної служби України «Краматорськ» та «Велика Новосілка» у 2014–2015 роках // *Війна на Донбасі. 2014–2016 рр. : зб. наук. праць за матеріалами II Всеукр. наук. військ.-істор. конф. (м. Київ, 20 квіт. 2017 р.) / Нац. військ.-істор. музей України. Київ, 2017. С. 42–49.*
2. Положення про прикордонну комендатуру швидкого реагування Державної прикордонної служби України : затв. наказом МВС України від 21.03.2016 № 190 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-16> (дата звернення: 21.03.2019).
3. Лемешко В. В. Обґрунтування доцільних форм оперативно-бойової діяльності по виконанню завдань прикордонними підрозділами швидкого реагування. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України*. 2015. № 4 (66). С. 136–145.
4. Розробка рекомендацій щодо використання оперативно-бойової прикордонної комендатури: звіт про НДР [шифр 215-0006 І]. Хмельницький : Нац. академія ДПСУ, 2015. 192 с.
5. Мисик А. Б., Сціборовський О. А., Нечаєв О. О. Основи застосування оперативно-бойової комендатури в охороні та захисті державного кордону. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України*. 2014. № 2 (62). С. 59–69.

Одержано 25.03.2019

УДК 340(477)–044.247:341(4)

Дарина Григорівна ЗАВРІЧКО,

курсант I курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

(науковий керівник – Дедурін Г. Г., кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ)

ПРАВОВИЙ ВИМІР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Євроінтеграція – цивілізаційний вибір України, саме під її гаслами у 2013 році розпочалися наповнені драматизмом події, відомі як Революція Гідності. З того часу євроінтеграційний курс є не тільки визначальним зовнішньополітичним пріоритетом України, але в значній мірі впливає і на внутрішній розвиток країни.

Неодноразово керівники нашої країни підкреслювали незворотність процесів євроінтеграції, підсумком яких має стати набуття Україною повноправного членства у ЄС. Так, нещодавно, під час зустрічі зі студентами Української академії лідерства в Києві, Президент України Петро Порошенко, зауважив: «Ключове, про що я мрію, – дві речі. Я дуже хочу, щоб до 2030-го року Україна була членом Європейського Союзу. І я дуже хочу, щоб Україна до 2030-го року була членом Північноатлантичного Союзу».

Європейську інтеграцію можна визначити, як це процес політичного, юридичного, економічного (а в деяких випадках – соціального та культурного) об'єднання держав Європи. Вона передбачає реалізацію двох взаємопов'язаних процесів – делегування певних функцій держави на наднаціональний рівень з метою досягнення конкретних результатів у політико-економічній сфері, а також створення нових політичних інститутів, наділених виконавчою, законодавчою та судовою владою [3].

Чим же є сучасний Європейський Союз і чому він приваблює Україну? ЄС було створено у 1993 р. з початком дії Маастрихтського договору. Він передбачав утворення політичної та економічної конфедерації європейських країн. Необхідно зазначити, що ще з 1950-х рр. держави Європи спрямовували зусилля саме на зміцнення економічної частини інтеграції. Однією з

головних цілей було досягнення повної економічної взаємодії та запровадження до обігу єдиної європейської валюти. 30 червня 2002 р. у рамках Європейського Союзу було створено економічний і валютний союзи. Таким чином, наразі ЄС втілює собою найвищий рівень економічного інтеграційного об'єднання [5].

Якщо ми звернемося до засадничих правових документів об'єднання, то, насамперед слід відзначити, що Конституція Європи у якості цілей ЄС визначає:

1) сприяння миру, поширення власних цінностей і добробуту народів, що проживають у межах ЄС;

2) надання своїм громадянам вільного простору, безпеки і правосуддя без внутрішніх кордонів, внутрішнього ринку з вільною та чесною конкуренцією;

3) забезпечення стабільного розвитку Європи на основі збалансованого економічного зростання і стабільності цін, наявності конкурентної соціальної ринкової економіки, яка прагне до забезпечення повної зайнятості та соціального прогресу, а також високий рівень охорони і підвищення якості навколишнього середовища;

4) сприяння науково-технічному прогресу;

5) боротьбу із соціальною ізоляцією та дискримінацією, сприяння соціальній справедливості і соціальному захисту, рівності чоловіків і жінок, солідарності поколінь і охороні прав дитини;

6) сприяння економічній, соціальній та територіальній згуртованості та солідарності держав-членів;

7) повага до багатства культурного і мовного різноманіття, піклування про збереження і розвиток європейської культурної спадщини [1, с. 10–11].

Організації наддержавного характеру, до яких можна віднести і ЄС, мають право ухвалювати рішення, що є обов'язковими як для самих держав, так і для їхніх фізичних та юридичних осіб. Такі рішення діють на території держав-учасниць поряд із національним законодавством [4].

На сьогодні, членами ЄС є 28 європейських країн. Втім, двері об'єднання залишаються відкритими. Так, Маастрихтський договір передбачає, що будь-яка європейська держава, яка поважає спільні для всіх держав-членів принципи, може звернутися з проханням про членство у Європейському союзі.

На сучасному етапі, країни, що є кандидатами на членство у ЄС, мають відповідати певним критеріям. По-перше, вони мають бути «європейськими». Однак це положення слід трактувати не стільки як вимогу щодо географічного розташування, скільки як очікування від держави-кандидата відповідності європейським культурним, правовим і політичним традиціям. По-друге, держава-кандидат має поважати загальновизнані принципи конституційного устрою, а саме: демократичний лад, права і свободи людини і громадянина, дотримання верховенства права.

Окрім цих нормативно закріплених вимог, до кандидатів у члени Союзу ставлять й інші. Так, рівень економічного розвитку держави-кандидата має відповідати середньостатистичному рівню економічного розвитку Євросоюзу. Про реальну готовність країни щодо набуття членства, буде свідчити приведення нею свого законодавства у відповідність із правом Європейського Союзу, що передбачає досить суттєве реформування переважної більшості галузей права (передусім економічного блоку), а це потребує тривалого часу.

Якщо всі зазначені вище умови виконано, відбувається вступ країни до ЄС, який оформлюється договором приєднання. Цей договір підписують, з одного боку, усі члени Євросоюзу, а з іншого – країна-кандидат. Договір набуває чинності лише після того, як його ратифікує кожна з країн Євросоюзу [1, с. 23–24].

Український шлях до Європейського союзу розпочався майже чверть століття тому. 14 червня 1994 р. Україна та ЄС уклали Угоду про партнерство та співробітництво, що стала правовою основою відносин між ними та започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торгівельно-економічних та гуманітарних питань. У рамках Угоди про партнерство та співробітництво було визначено перелік пріоритетних напрямків їх співпраці: енергетика, торгівля та інвестиції, юстиція та внутрішні справи, наближення законодавства України до законодавства Євросоюзу, охорона навколишнього середовища, транспортна сфера, транскордонне співробітництво, співпраця у сфері науки, технологій та космосу [2].

У 2002 р. Україна отримала «спеціальний статус сусіда», що передбачало спрощення режиму контрольованої міграції. Активізацію громадянського та експертного супроводу процесів євроінтеграції для України забезпечило приєднання до ініціативи ЄС «Східне партнерство», установчий саміт якої відбувся 7 травня 2009 р. у Празі. Мета щодо входження України до складу

ЄС стала ближчою після підписання у 2014 р. політичної та економічної частини угоди про Асоціацію з ЄС. Беззаперечними успіхами євроінтеграційного курсу нашої держави стали укладання угоди щодо створення зони вільної торгівлі з Європейським союзом, що почала працювати з 1 січня 2016 р. та отримання у червні 2017 р. громадянами України права на короткотермінові безвізові подорожі до країн ЄС.

На початку 2019 р. Верховна Рада України підтримала пропозицію Президента України П. Порошенка щодо внесення змін до Основного закону держави, з метою конституційного закріплення європейських та євроатлантичних прагнень України, які, на його переконання, чітко відповідають національним інтересам нашої країни. Втім, для того, щоб ця ініціатива була підкріплена конкретними кроками, необхідно стимулювати процес імплементації вітчизняних правових норм до європейської правової системи, що передбачає дотримання рекомендацій ПАРЕ та ОБСЄ щодо виборчого законодавства і процесу, реформування судових та правоохоронних органів тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Азбука європейської інтеграції : навч.-метод. посіб. / під заг. ред. І. В. Яковика. Харків : Апекс+, 2006. 67 с.
2. Договірно-правова база відносин співробітництва Україна – ЄС. URL: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/63716.htm> (дата звернення: 14.02.2019).
3. Борисова Ю. Європейська інтеграція. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки»*. 2013. № 1. С. 37–42.
4. Луць Л. Формування правового механізму взаємодії України з Радою Європи та Євросоюзом. *Віче*. 2006. Вип. 7–8. С. 54–55.
5. Палагнюк Ю. Поняття «Європейська інтеграція» в державному управлінні. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*. 2011. № 2. С. 110–115.

Одержано 28.02.2019

УДК 342.4:351.86(477)

Юлія Олександрівна ЗАГУМЕННА,

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0617-8363>*

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Проголошення в 1991 році України як суверенної і незалежної держави, стало волевиявленням українського народу, реалізацією ним свого невід'ємного права на самовизначення. Наявність суверенітету і незалежності є необхідною передумовою здійснення прав і свобод людини і громадянина, реалізації органами державної влади і місцевого самоврядування покладених на них завдань і функцій. Без суверенності і незалежності, держава не може існувати як повноцінне правове утворення. Державний суверенітет України ґрунтується на незалежності України і її територіальній цілісності і недоторканості та означає верховенство державної влади щодо будь-якої іншої влади всередині країни і її незалежність від будь-якої іншої влади за її межами [1, с. 7].

Конституція України визнала людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпеку найвищою соціальною цінністю. Зміст і спрямованість діяльності держави визначаються правами і свободами людини та їх гарантіями. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність. Цей напрям діяльності держави, визначений Конституцією є одним із головних завдань сектора безпеки і оборони держави.

Цілий ряд положень Конституції України можна віднести до основ національної безпеки. Перш за все це статті 3, 16, 17, 18 Основного Закону, які є одними із визначальних засад конституційного ладу. Крім того, категорія «національна безпека» згадується у дев'яти статтях Конституції: у статтях 32, 34, 36, 39, 44 передбачено обмеження прав громадян в інтересах забезпечення національної безпеки; в п. 17 ч. 1 ст. 92 вказується, що основи національної безпеки визначаються виключно законами України; відповідно до п. 1, 17 ч. 1 ст. 106 та п. 7 ч. 1 ст. 116 передбачено повноваження Президента та Кабінету Міністрів у сфері національної безпеки, а